

Maciej Fabian  
UW

Różnia i opóźnienie  
[résumé]

Różnia budzi kontrowersje zarówno wśród zwolenników pisania (*l'écriture*) Derridy jak i jego przeciwników. Zarzuty się mnożą: raz dotyczą hermetyczności, kompletnej niezrozumiałości, raz koncentrują się na nihilistycznych wątkach różni, akcentujących postmodernistyczną naturę. Z pewnością są to diagnozy radykalne i upraszczające jeden z najcenniejszych dorobków „filozofii” Derridy. Celem referatu jest przeanalizowanie różni w kontekście dwóch wątków Sigmunda Freuda: *Nachträglichkeit*, teorii opóźnienia, która zakłada, że prawdziwy sens scen pierwotnych rozpoznajemy dopiero po pewnym czasie oraz teorii popędów, która staje się niewystarczająca dla myślenia Derridy, zostaje w swoisty sposób przekroczona dzięki prymatowi różnicy. Nie mniej istotne wydaje się pytanie o „źródłowy” charakter różni, która jest kwintesencją myśli odżegnującej się od fundamentów systemu. Z pomocą tropów interpretacyjnych zapożyczonych z psychoanalizy, pomysł Derridy, nieubłagany mechanizm języka staje się nie tyle ostatnim gwoździem do trumny filozofii, co raczej szansą na jej ponowne otwarcie.